

॥ Sri Chandramouleeswaraya Nama: ॥
Sri Sankara Bhagavadpadacharya Paramparagatha Moolamnaya Sarvajnapeeta

His Holiness Sri Kanchi Kamakoti Peetadhipathi
JAGADGURU SRI SANKARACHARYA SWAMIGAL
Srimatam Samsthanam

No. 1, Salai Street, Kancheepuram - 631 502, Tamilnadu State, INDIA.

श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यवर्य - श्रीमज्जगद्गुरु श्रीमच्छङ्करभगवत्पादाचार्याणाम्, अधिष्ठाने सिंहासनाभिषिक्तानां श्रीमच्चन्द्रशेखरेन्द्रसरस्वतीसंयमीन्द्राणाम्, अधिष्ठाने सिंहासनाभिषिक्तानां श्रीमज्जयेन्द्रसरस्वतीसंयमीन्द्राणाम् अन्तेवासिवर्यैः श्रीमच्छङ्कर विजयेन्द्र सरस्वतीश्रीपादैः श्रीमान् देन्दुकूरि सदाशिवपौण्डरीकयाजिभिः प्रचिक्रमिषित - त्रिषाहस्राग्रियुक्त समूह पौण्डरीकयागस्य निष्प्रत्यूहपरिसमाप्तिसिद्धये चिन्तित सकलमनोरथपरिपूरिका नारायणस्मृतिः विधीयते।

'यज्ञो हि श्रेष्ठतमं कर्म', 'वेदा हि यज्ञार्थमभिप्रवृत्ताः' इत्यार्यनिगदवचनैः, एवम् 'यज्ञार्थात् कर्मणोऽन्यत्र लोकोऽयं कर्मबन्धनः' इति जगद्गुरोः श्रीकृष्णपरमात्मनः शासनेन च यज्ञाः अवश्यमनुष्ठेयाः इति विज्ञायते । अपि च इदं यज्ञकर्मानुष्ठानं लोकाभ्युदयकरं धीशुद्ध्युपायत्वेन निःश्रेयसकरञ्च । प्रजापतिः चतुर्मुखब्रह्मापि प्रजा-पश्वादीनां सृष्टये यागादिकमनुष्ठाय प्रजाः पशून् च ससर्ज इति 'प्रजापतिर्वा इदमेक ... प्रजाः पशून् असृजत' इति तैत्तिरीयसंहितायां प्रपञ्चितम् । अपि च 'यज्ञे सर्वं प्रतिष्ठित'मिति, यष्टृणां यज्ञ कर्म एव परमं मोक्षसाधनमिति चेरितं नारायणोपनिषदि । यथा नाभिमाधारीकृत्य रथचक्रं परिवर्तते, तथा सर्वप्राणिनाम् इहपरलोकसञ्चारः यज्ञाधीनः, अतः अयं यज्ञः लोकस्य नाभिस्थानीयः इत्याश्वमेधिकश्रुतिः आम्नायते।

॥ Sri Chandramouleeswaraya Nama: ॥
Sri Sankara Bhagavadpadacharya Paramparagatha Moolamnaya Sarvajnaapeeta

His Holiness Sri Kanchi Kamakoti Peetadhipathi

JAGADGURU SRI SANKARACHARYA SWAMIGAL
Srimatam Samsthanam

No. 1, Salai Street, Kancheepuram - 631 502, Tamilnadu State, INDIA.

सोमयागेषु उत्तरक्रतुषु तत्तत्प्रधानक्रतूनां अग्निसंस्काररूपस्य अङ्गविशेषस्य अग्निचयनमिति नामधेयं, अत्र अनुष्ठीयमानं त्रिषाहस्राग्निः दीक्षाणाम् अनन्तरम् द्वादशदिनात्मकं अवान्तरदीक्षासु संपादितो भवति। 'त्रिविधस्तृतीयः' इति वचनेन तृतीयपर्याये चीयमानस्यास्य श्येनतुल्याग्नेः तृतीयविधपुरुषपरिमाणयुक्तत्रिसहस्रेष्टकाभिः निर्मायमाणत्वात् 'त्रिषाहस्रो वा असौ लोकः' इति श्रुत्यनुसारम् अस्त्येव सुखरूप-स्वर्गप्रापकत्वम्। किञ्चात्र मृन्मय्यमृन्मयीष्टकाः देवतारूपेण, वैदिकलौकिकच्छन्दोरूपेण, सामवेदोक्ततत्तत्स्तोमरूपेण, त्र्यविरादिशब्दोक्ततत्तत्कालरूपेण, नक्षत्ररूपेण, अग्निरूपेण, यज्ञतनुरूपेण, लोकत्रयरूपेण, अवादिरूपेण च चीयन्ते, अन्ततो गत्वा एतेषां इष्टकानाम् 'इमा मे अग्न इष्टका धेनवस्सन्तु' इत्यादिश्रुत्या कामधेनुस्वरूपत्वमापादितम्। मन्त्रार्थानुस्मरणपूर्वकेष्टकोपधानेन चितानां इष्टकानाम् तत्तद्देवतादितादात्म्यं दरीदृश्यते। अपिचास्याः चितेः संवत्सरस्वरूप-प्रजापतिरूपत्वं वर्वर्ति। विशिष्यात्र अशेषेष्टकोपधानसमनन्तरम् चरमायामिष्टकायां कर्मोपासनाब्रह्मकाण्डेषु सर्वोत्तमत्वेन विराजमानं श्रीरुद्राध्याय होमेन पृथिव्यन्तरिक्षदिविषद्भ्यः क्रूरदेवेभ्यः रुद्रेभ्यः कृत्स्नस्य जगतः उत्पन्नोत्पत्त्यमानवैर्युपद्रवभीत्यादिकम् अपह्रियते। अपि च वेदान्तार्थकरम्बित वैश्वकर्मणहोमः कर्मण्यस्मिन् अनुष्ठीयते इत्यपरो विशेषः। मारुतहोमानन्तरम् वसोर्धाराहोमेन श्रीरुद्रः शिवो भूत्वा शान्तमया तन्वा सर्वान् अनुगृह्णातीति निश्चप्रचम्। ततः सर्वक्रतुसमूहरूपः समूढैकादशरात्रः पौण्डरीकः अनुष्ठीयते। अपि च तत्तत्सुत्याहस्तु तत्तत्सोमसंस्थायाः अनुष्ठानेन तत्तद्देवतायागेन च तत्तद्यागफलं, तत्तद्देवतानुग्रहप्राप्तिः, कर्तृकारयितृप्रेरकानुमोदकानां समेषां भक्तजनानां च भवतीति नास्माकं सन्देहलवलेशोस्ति।

॥ Sri Chandramouleeswaraya Nama ॥
Sri Sankara Bhagavadpadacharya Paramparagatha Moolamaya Sarvajnapeeta

His Holiness Sri Kanchi Kamakoti Peetadhipathi

JAGADGURU SRI SANKARACHARYA SWAMIGAL
Srimatam Samsthanam

No. 1, Salai Street, Kancheepuram - 631 502, Tamilnadu State, INDIA.

प्रकृते अधीतचतुर्वेदानाम् अनेकक्रतुयाजिनाम् आप्तपुरुषार्थचतुष्टयानाम् अविच्छिन्नाग्निहोत्रानुष्ठानेन अन्वर्थनाम्नाम्
त्रिकाण्डश्रौतिनाम् यजनयाजनादिषट्कर्मनिरतानाम् ब्रह्मश्री देन्दकूरि अग्निहोत्रपौण्डरीकयाजिनाम् पौत्रेण,
पितृवर्त्मानुसारिणाम् लक्ष्मीनृसिंहपौण्डरीकयाजिनाम् पुत्रेण, अधीतसाङ्गस्वाध्यायेन अध्यापितानेकसच्छिष्येण
अविच्छिन्नत्रेताश्रयुपासकेन पौण्डरीक-वाजपेय-सर्वतोमुखादि अनेक क्रत्वनुष्ठात्रा सदाशिवपौण्डरीकयाजिना
पूर्वोक्तसकलविशेषणविशिष्ट-त्रिषाहस्त्राग्नियुक्तसमूहपौण्डरीकयागः क्रोध्यब्दस्य तपोमासीयराकासौम्यवासरमारभ्य
तपस्याराकापर्यन्तम् (12-02-2025 TO 14-03-2025) कृष्णानदीतीरे अनुष्ठास्यते इति, महदिदं लोकानन्दास्पदं। त्रैविदैः
भूसुरैः ऋत्विग्भिः क्लृप्तोयम् क्रतुः सकल फलाभिवर्षकः अतिवृष्ट्यनावृष्ट्यादिपरिहारकः च भवतीति आस्तिकवर्यैः सर्वैरपि
विदित एव। अतः भक्तजनैः सर्वैरपि धन-कनक-वस्तु-आज्याद्युपकारद्रव्यप्रदानपूर्वकं महाक्रतावस्मिन् समुचित भागः
स्वीकार्यः। विशिष्य सर्वोत्तमेऽस्मिन् क्रतुराजे पौण्डरीके विशेषयत्नं विदधतां यागस्वामिनां, समेषाम् ऋत्विजां च 'युञ्जते मनः'
इति मन्त्रोक्तदिशा विषयेभ्यः मनोनिवर्तनपूर्वकम् आलस्यादिदोषरहितम् अनुष्ठानं विधातुं श्रीमन्महात्रिपुरसुन्दरीप्रणयी
श्रीचन्द्रमौलीश्वरः स्वापाङ्गवीक्षणेन सामर्थ्यम् आकलयतु इति, अपिच इयमानुवंशिक वैश्वानरयज्ञपरम्परा लोकहिता वर्धिषीष्ट
इत्याशास्महे ।

नारायणस्मृतिः

श्रीक्रोधि - ज्येष्ठ - पूर्णिमा

यात्रास्थानम् - काञ्चीपुरम्

शाङ्करसंवत्सरः २५३३